CZĘŚĆ IX. № 32. ROK 5. (1834.)

# TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Smirdina; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjném; w Wilnie, w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna:* w Rossyi, s pocztą, a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 rub. as. *Półroczna*, 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Smirdina: *Roczna*, 45 r. as. *Półroczna*, 25 r. as. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna*, 55 r. *Półroczna*, 28 r. ass.

Wtorek, $\frac{1}{13}$ Maja.

## Wiadomości krajowe.

*Petersburg* $\frac{\text{30 Kwietnia.}}{\text{12 Maja.}}$

### Nowiny Dworu.

W nocy na Niedzielę 22 Kwietnia, z okoliczności Świąt Wielkiej-nocy, NN. Cesarstwo Jchmość, JJ. CC. MM. Cesarzewicz Następca Tronu, W. X. Michał, i WW. Xczki Marya i Olga słuchali Mszy Zmartwychwstania Pańskiego w wielkiej Kaplicy pałacowej. J. K. M. Xiążę *Piotr* Oldenburski był też na niej obecnym. Między jutrznią i wielką mszą Cesarstwo JJmć przyjmowali powinszowania Członków Rady Stanu, Ministrów, Senatorów, Jenerałów i Oficerów gwardyi i wojsk linijowych, znajdujących się w Petersburgu, tudzież urzędników Dworskich i innych znakomitych osób.

Tegoż dnia, z okoliczności dojścia lat zupełnych J. C. M. Cesarzewicza Alexandra, Wielkiego Xięcia Następcy Tronu miał miejsce wiekopomny obchód wykonania przez tegoż Xiążęcia dwojakiéj przysięgi: naprzód w charakterze Następcy Tronu Wszech Rossyj, a potém, jako zostającego w służbie wojskowej. Obrzęd ten odbył się w Pałacu Zimowym, porządkiem następnym.

Przed rozpoczęciem obrzędu, insygnia Cesarskie, przyniesione były do Kaplicy, s przepisanemi honorami; a mianowicie: *Jabłko* niósł W. Podkomorzy hrabia *Gołowkin*, w assystencyi P. *Czertkow*, spraw. obow. Koniuszego i xięcia *Gagarin*, spraw. obowiązki Ochmistrza Dworu; *Berło* niósł Admirał *Mordwinow*, w assystencyi sprawujących obow. Koniuszych P. *Juszkow* i hrabi *Wielhorskiego; Koronę* niósł Kanclerz Państwa xiążę *Koczubej*, w assystencyi Ochmistrzów Dworu hrabi *Chreptowicza* i hrabi de *Laval*.

Oddziały wszystkich pułków gwardyi s chorągwiami rozstawione były w salach Pałacowych: od Koncertowej aż do Białej; kompanija grenadyerów pałacowych uszykowaną była w sali portretów Jenerałów Rossyjskich, a oddziały wszystkich zakładów wojskowo-naukowych, w sali Św. Jerzego.

Przed ukazaniem się NN. Cesarstwa W. Mistrz Obrzędów wprowadził do Kaplicy Damy prezentowane u Dworu, Członków ciała dyplomatycznego, Członków Rady Państwa, Senatorów, Sekretarzy Stanu, Jenerał-adjutantów i Fligel-adjutantów J. C. M. wszystkich Jenerałów gwardyi, wojsk linijowych, admirałów i oficerów orszaku J. C. M. Cesarzewicza. Nadto, z oddzielnego roskazu N. Pana, Burmistrz miasta Petersburga znajdował się też w Kaplicy na nabożeństwie. Urzędnicy cywilni i wszyscy urzędnicy dymisyonowani, mający wstęp do Dworu, stanęli w sali portretowej.

O wpół do trzeciéj po południu NN. Państwo oboje i osoby rodziny Cesarskiej, poprzedzeni przez urzędników Dworskich, a mając za sobą orszak Dam Dworu i Panien honorowych, weszli do Kaplicy, i wtenczas Członkowie Najśw. Synodu i Duchowieństwa Dworskiego rozpoczęli modły, umyślnie na tę uroczystość ułożone.

Przed ukończeniem tego nabożeństwa N. Cesarz Jmć przyprowadził J. C. M. Cesarzewicza Następcę do pulpitu, na którym były złożone Krzyż Św. i Ewangelija; tam, stosownie do zasadniczej Ustawy o Rodzinie Cesarskiej, Następca głośno wyrzekł przysięgę wierności dla panującego Cesarza i dla Ojczyzny, tudzież zachowania porządku następstwa Tronu i rozporządzeń familijnych, ustanowionych temże zasadniczém prawem. Po przysiędze, którą Cesarzewicz swym podpisem stwierdził, odśpiewano dziękczynne modły wśród 301 wystrzału z dział twierdzy i stojącej przed pałacem flotylli i przy odgłosie dzwonów wszystkich Cerkwi stolicy; duchowieństwo śpiewało potém modły za Rodzinę Cesarską, w końcu których NN. Państwo oboje i J. C. M. Cesarzewicz przyjmowali powinszowania od Członków Najśw. Synodu; poczém Wice-Kanclerz hrabia Nesselrode odebrał formę przysięgi dla przyłączenia jéj, zgodnie s prawami zasadniczemi Państwa, do innych aktów, tyczących się Rodziny Cesarskiéj, które są złożone w szczególnym oddziale archiwum Stanu. Potém insygnia Cesarskie odniesione zostały do sali *brylantowéj*, s takimże obrzędem jaki był zachowany przy ich wyniesieniu do Kaplicy, i Duchowieństwo Dworskie rozpoczęło nieszporne nabożeństwo.

Pulpit s krzyżem Św. i xięgą Ewangelii postawiony był przed Tronem, w sali Św. Jerzego, dokąd zniesiono chorągwie wszystkich oddziałów wojskowych uszykowanych w salach pałacu i rozstawiono je po obu stronach, na

wschodkach przy Tronie. Chorągiew pułku Cesarzewicza Jmci, Hetmana wszystkich wojsk Kozackich, umieszczoną została przed pulpitem. Komendant Petersburga uszykował na podniesieniach urządzonych z obu stron sali, wszystkich Jenerałów i Oficerów, którzy nie pełnili tego dnia służby przy zgromadzonych w pałacu wojskach, nakoniec kompanija grenadyerów pałacowych weszła do sali i stanęła kolumną naprzeciw Tronu.

Przed ukończeniem nieszporów Wielki Mistrz Obrzędów wprowadził do sali Św. Jerzego i uszykował na podniesieniach, po prawej stronie Tronu, Członków Rady Państwa, a po lewej Damy prezentowane; Posłów i Ministrów zagranicznych, tudzież sprawujących interesa umieszczono na pierwszem stopniu podniesienia, przed Członkami Rady; zaś Jenerał-adjutantów, Fligel-adjutantów i Oficerów Orszaku J. C. M., po prawej, między stopniami Tronu i wschodkami.

Po odbytych nieszporach NN. Cesarstwo Jchmość wraz s członkami Najjaśniejszej Rodzny udali się s kaplicy do sali Św. Jerzego, w tymże orszaku; NN. Cesarz Jmć i Cesarzowa wstąpili na podwyższenie Tronu, na pierwszym stopniu którego stanęli JJ. CC. MM. Wielka Xżna Helena i W. Xczki Marya i Olga; pierwsi urzędnicy Dworu stali na podniesieniu Tronu, po za NN. Państwem, a Marszałkowie Dworu, z laskami, na trzecim stopniu.

N. Cesarz przywiódł Cesarzewicza przed pulpit, gdzie Xiążę ten wykonał, pod Swą chorągwią, przysięgę wierności Cesarzowi i ojczyznie, której formę odczytał Ober-kapelan gwardyi, Protopresbyter *Muzowski*.

Potém, Cesarstwo Jchmość, wraz s Członkami Rodziny, wrócili do swych pokoi. Obrzęd ukończył się o czwartej po południu.

Wieczorem cała stolica wspaniale była oświecona.

Nazajutrz, 23 Kwietnia, jako w święto Imienin N. Cesarzowej Jmci, urodzin J. C. M. Cesarzewicza Następcy, i imienin W. X. Alexandry, odbyła się w wielkiej kaplicy zimowego pałacu msza uroczysta, w obecności obojga NN. Państwa, JJ. CC. MM. Cesarzewicza, W. X. Michała, i WW. Xczek Maryi i Olgi. Członkowie Rady Państwa, Senatorowie, Jenerałowie wojsk lądowych i morskich i oficerowie gwardyi, urzędnicy Dworu płci obojej, znajdowali się na tym obchodzie. Po mszy Św. Członkowie Najśw. Synodu mieli zaszczyt składać powinszowania NN. Państwu i Cesarzewiczowi Jmci w kaplicy, gdzie N. Cesarzowa przyjmowała potém Damy prezentowane. Za powrotem orszaku Cesarstwo Jchmość przyjmowali wszystkich członków ciała Dyplomatycznego w sali Piotra Wielkiego.

N. Cesarzowa odbierała potém w Swoich pokojach, powinszowania od Członków Rady Państwa, Senatorów, Jenerał-adjutantów i adjutantów J. C. M., Jenerałów gwardyi, Wielkich urzędników i urzędników drugiego rzędu Dworskich i Sekretarzy Stanu. W tymże czasie członkowie ciała dyplomatycznego mieli zaszczyt winszować J. C. M. Cesażewicza Następcę w Jego pokojach. Wieczorem miasto było oświecone.

24 Kwietnia, z okoliczności dojścia lat zupełnych, Cesarzewicz Jmć, o trzeciej po południu, odbierał powinszowania Członków Rady Państwa, Senatorów, Wielkich i drugiego rzędu urzędników Dworu, Sekretarzy Stanu, a potém od całego zgromadzenia kupców Petersburskich, tudzież od Deputacyj stanu miejskiego i cechów Stolicy.

— Oto są słowa przysięgi, wykonanéj przez Jego Cesarzewiczowską Mość, naprzód, w Kaplicy. «Imieniem Boga Wszechmogącego, przed Świętą Jego Ewangelią, przysięgam i obiecuję Jego Cesarskiej Mości, Mojemu Najmiłościwszemu Panu i Rodzicowi, wiernie i bez obłudy służyć, oraz we wszystkiém być posłusznym, nie szczędząc żywota Mego do ostatniej kropli krwi; a wszystkie do wysokiego, Jego Cesarskiej Mości, samowładnego panowania, siły i władzy należące prawa i prerogatywy, już ustanowione i na przyszłość postanowić się mające, według wewnętrznego przekonania, sił i możności Mojéj zachowywać i bronić, dopomagając ku wszystkiemu, co wiernej Jego Cesarskiej Mości służby i pożytku kraju dotyczyć się może; w charakterze zaś Następcy Tronu Wszech Rossyj i połączonych z nim Tronów Królestwa Polskiego i Wielkiego Xięstwa Finlandzkiego, obowiązuję się i przysięgam zachowywać wszystkie postanowienia o Następstwie Tronu i porządku Ustawy familijnéj w zasadniczych prawach Cesarstwa zawarte, w całej ich mocy i nienaruszenie, pod odpowiedzialnością przed Bogiem i Strasznym Sądem Jego.»

«Panie Boże Ojców i Władzco Władzców! naucz, natchnij i prowadź Mię w wielkim zawodzie dla mnie zgotowanym; Oby Mądrość, Tronowi Twemu nieodstępna, była Moją towarzyszką! Zeszlij ją ze Świętych Niebios Twoich, abym zrozumiał co Tobie jest przyjemném i według ustaw Twoich prawém. Niech serce moje będzie w ręku Twoich. Amen.»

(Cesarzewicz zaczął czytanie głosem mocnym i donośnym, ale, przy słowach modlitwy, głos Jego stał się drżącym i przerywanym. Pokilkakroć Następca rozpoczynał czytanie; kilka razy przerywał i zakończył na głośnem łkaniu. Rozrzewnienie Cesarskiego Młodziana udzieliło się wszystkim. Po podpisaniu przez Niego przysięgi, Cesarz Jmć uścisnął Go z niewymówną czułością, ucałował potrzykroć i przyprowadził do N. Pani. Cesarzewicz chciał ucałować Swoją N. Matkę, lecz Cesarz go uprzedził, uścisnął Cesarzowę i potém Matkę i Syna razem zamknął w Swe objęcia. Ten tkliwy widok tryumfu wszystkich cnot połączonych przejął obecnych niewymowiedzianém uczuciem: wszyscy wylewali łzy serdecznego rozrzewnienia; wszyscy zasyłali do Boga modły za tę uwielbianą Rodzinę, któréj Rossya winna swe szczęście i sławę i w dzisiejszych, i w następnych wiekach.

+ 1) Zaiste, jakiż widok mógł być więcéj uroczystym i więcéj tkliwym, jaka ofiara przyjemniejszą Bogu, nad te łzy przelane na Jego ołtarzu, przez przyszłego Władzcę losów nieogarnionego Państwa? Łzy nieocenione, świadczące o głębokiém uczuciu trudnych powinności, które Następca Wielkiego Monarchy przyjął na siebie w téj pamiętnej chwili; szacowne nasiona, których szczęśliwe owoce potomność zbierać będzie!

Połączmy serca nasze w jednéj powszechnéj modlitwie: oby się ziściła przyszłość, rozkwitająca dziś pod tak błogą wróżbą; oby się wypełniły zamiary Tego, który w duszę Swego Następcy usiłuje przelać wszystkie skarby Swéj wielkiéj duszy; oby późna potomność w *Swoim* Alexadrze, znalazła *Naszego* Mikołaja! Czegoż lepszego życzyć może swym potomkom obecne pokolenie?)

Przysięga służby wojskowéj, wykonana przez Jego Cesarzewiczowską Mość w sali Sw. Jerzego, jest treści następującéj:

«Ja niżej wyrażony obiecuję w obliczu Boga Wszechmogącego służyć Jego Cesarskiej Mości, Panu i Ojcu memu Najmiłościwszemu, według wszelkich Ustaw wojskowych, wiernie, posłusznie i pilnie; obiecuję stawić nieprzyjaciołom J. C. Mości i Państwa Jego mężny i stały opór, ciałem i krwią, w polu i w twierdzach, na wodach i na lądzie, w bitwach i potyczkach, w oblężeniach i szturmach, i we wszystkich wojennych zdarzeniach bez wyjątku; obiecuję o wszystkiém cokolwiek posłyszę lub ujrzę przeciwnego Jego Cesarskiej Mości, wojsku Jego, poddanym Jego i dobru Państwa, donosić i dobro to we wszelkich okolicznościach, według sumienia i pojęcia mojego, ochraniać i bronić tak wiernie, jak mi miły honor mój i życie; obiecuję we wszystkiém tak postępować, jak uczciwemu, uległemu, walecznemu i odważnemu wojownikowi przystało, ku czemu niech mi dopomoże Bóg Wszechmogący.»

— W dniu 22 Kwietnia N. Pan raczył wydać następujący:

*Manifest* Cesarski.

Z Bożej Łaski

**MY MIKOŁAJ PIERWSZY,**

Cesarz i Samowładzca Wszech Rossyi.

i t. d. i t. d. i t. d.

*Czynimy wiadomo wszystkim wiernym poddanym* Naszym.

«Zasadniczemi prawami Cesarstwa Naszego postanowiono, iż wiekiem pełnoletności Następcy Tronu, jest lat szesnaście.»

«Najmilszy syn Nasz Wielki Xiążę Alexander Mikołajowicz doszedł tego wieku w dniu 17*m* bieżącego miesiąca.»

«S pokorną wdzięcznością ku Opatrzności, która Go zachowuje, uważając ten wypadek jako oznakę obecnéj łaski niebieskiej i rękojmią łask przyszłych, wybraliśmy dzień Zmartwychwstania Chrystusa Pana, 22 bieżącego miesiąca, na obchod pełnoletności.»

«W tymto dniu, w Swiątyni Pańskiej, w obec Nas i zgromadzonych władz i stanów Państwa, wzniesione były do Boga, według obrządku prawowiernej Cerkwi Naszej, dziękczynne i błagalne pienia, i razem wykonaną została przysięga, ustanowiona zasadniczemi prawami na dojście Następcy do lat zupełnych.»

«Oznajmując o téj pamiętnej uroczystości najmilszym poddanym Naszym, wzywamy ich do połączenia z Nami gorących modłów: ażeby Najwyższy pobłogosławił pełnoletności Następcy Tronu, darami mądrości i cnoty; ażeby Opatrzność Boska prowadziła go po wskazanych mu ścieżkach żywota; ażeby serce Jego zostawało w ręku Boskich, stale dochowywane i sposobione ku wielkiej służbie która go oczekuje.»

«Obok tego Roskazujemy:

*Popierwsze.* Załączającą się przyniejszém rotę przysięgi, *) przyłączyć do aktów, składających Nasze zasadnicze prawa.»

*Powtóre.* We wszystkich Cerkwiach, w pierwszym dniu świątecznym po otrzymaniu tego Manifestu, odprawić dziękczynne nabożeństwo Dawcy wszelkiego dobra Bogu, za szczęśliwe spełnienie się lat Następcy Tronu.»

*) Patrz wyżej.

*Ukazy* Cesarskie *do Rządzącego Senatu.*

Zostają mianowani: 6 *Kwietnia.* Rządca Kancelaryi Głównego Dyrektora Prezydującego w Komisyi Rządowej przychodów i Skarbu Królestwa Polskiego, Urzędnik 6 klassy Łukasz *Biernacki*, Radcą Stanu — 13 *Kwietnia.* Cywilny Gubernator Twerski, Rzeczywisty Radca Stanu *Tiufiajew*, Gubernatorem Wiatskim; na jego zaś miejsce Twerskim Gubernatorem Dyrektor Departamentu Gospodarczego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, Rzeczywisty Radca Stanu hrabia *Tołstoj*.—15 *Kwietnia.* Zostający w Kontroli Państwa Rzeczywisty Radca Stanu *Aprielew* 2, Zarządzającym tymczasową Komisyą Kontroli do rachunków wydziału dróg komunikacyi, na miejsce urzędnika 4 klassy *Tichanow*, który, na własną prośbę, otrzymuje uwolnienie — 20 *Kwietnia.* Rzeczywistemi Radcami Stanu, Radcy Stanu: Spraw. obowiązki Ober-Prokurora 1 oddziału 5 Departamentu Rządzącego Senatu von *Dezin;* Spraw. obowiązki Ober-prokurora 1 oddz. 6 Departamentu Senatu *Sessarewski* i zostający w Kancelaryi Ober-prokurorskiej tegoż oddziału *Chomiakow*. — Urzędnik Ministerstwa Skarbu do szczeg. poleceń urzędnik 5 klassy *Ławrow*, Orenburskim Wice-gubernatorem, s przemianą klassy na rangę Radcy Stanu.—21 *Kwietnia.* Rzeczywistemi Radcami Tajnemi, Radcy Tajni: Koniuszy Senator *Ozierow*, Senator *Baranow*, Członek Rady Państwa Sekretarz Stanu *Wiłłamow*, Koniuszy Senator *Wasilczykow*, Członek Rady Państwa hrabia *Pahlen*: wszyscy z zachowaniem dotychczasowych obowiąsków i tytułów.—Radcami Tajnemi, Rzeczywiści Radcy Stanu: Poseł nadzwyczajny i pełnomocny Minister Rossyjski przy Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej, Szambelan, baron *Krüdener*, z zachowaniem tegoż urzędu; Radca Banku pożyczkowego Państwa hrabia *Apraxin*, mianowany oraz Senatorem, i Władimirski Cywilny gubernator *Łanskoj*, z zachowaniem dotychczasowych obowiązków.— Zarządzający Pożyczkowym Bankiem Państwa Radca Tajny *Frołow-Bagrejew* Senatorem. — Rzeczywistemi Radcami Stanu, Radcy Stanu: Członek Rady Ministerstwa Spraw Wewnętrznych *Arsenjew*, Dyraktor Lombardu Moskiewskiego *Gołubicki* i Radca Kantoru Dworu *Janikow*; — Zarządzający Kancelaryą Naczelnika Głównego Sztabu marynarki urzędnik 5 klassy *Żandr*, Dyrektorem tejże kancelaryi. — 22 *Kwietnia.* Rzeczywistemi Radcami Stanu, Radcy Stanu: Cenzor Petersburskiego Pocztamtu *Bielajew*, Poczt-inspektorowie: VIgo okręgu *Klementjew* i VII *Krupiennikow*, Cenzor Petersburskiego Pocztamtu *Ster*, i pomocnik Poczt-Dyrektora Petersburskiego *Prianisznikow* —23 *Kwietnia.* Xiążę Jmć *Piotr* Holstein-Oldenburski Senatorem—Spraw. obowiązki Ober-prokurora Departamentu Granicznego Senatu Radca Stanu *Durasow* Rzeczywistym Radcą Stanu.—Wice-dyrektor Departamentu Gospodarstwa i Rachunkowości w Minist. Spraw Zagranicznych Radca Stanu hrabia *Wielhorski*, Dyrektorem tegoż Departamentu.—Zostający w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Szambelan hrabia Alexander *Borch*, sprawującym obowiązki Mistrza obrzędów.

— N. Cesarz Jmć na wakującą posadę Biskupa Wikaryusza Nowgorodzkiej Metropolii, 10 Marca b. r. raczył mianować Archimandrytę klasztoru S. Jana w Tambowskiej Eparchii *Anastazego*.

— 25 Kwietnia N. Pan raczył roskazać izby Xiążę Jmć *Piotr* Holstein - Oldenburski w Departamentach I

Ogólném Zgromadzeniu Rządzącego Senatu zajmował pierwsze po prezydujących miejsce.

*Ukazy Rządzącego Senatu 1 Departamentu.*

1) 19 *Kwietnia.* Iż na urzędników czasowie utrzymujących w Sądownictwach xięgi przychodów i wydatków nie ma być rozciągane prawidło, ustanowione Zdaniem Rady Państwa, zatw. 26 Września 1829.

2) 21 *tegoż m.* O rozciągnieniu na osoby duchowne Dworu CESARSKIEGO Ustawy 14 Marca 1827 o pensyach dożywotnich urzędników tegoż Dworu.

3) *tegoż dnia.* Iż tylko kancelaryści 1*go* rzędu mają prawa nosić mundurowe fraki, s kołnierzem sukiennym i bez bocznych guzików; kancelaryści zaś niższych rzędów powinni nosić surduty mundurowe, na wzór tych, jakie są ustanowione dla wojskowych kopistów.

— Przez roskaz dzienny CESARSKI z d. 22 Kwietnia b. r. następni Pułkownicy zostali mianowani Jenerałmajorami: z wojska Dońskiego *Kostin* i *Chreszczatícki.* — Sprawujący obow. czasowego Komendanta miasta Białegostoku, s korpusu Żandarmeryi *Marin*, z zachowaniem tychże obowiązków — s pułku ułanów J. C. M. W. X. MICHAŁA, *Pietrowski* 3, do jazdy, i ma się liczyć przy zakładach wojskowo-naukowych—s pułku kozaków gwardyi *Kononow*, s pozostaniem w tymże pułku — s pułku Konnej gwardyi *Essen* 2, i ma zostawać przy dywizyi Kirysyerów gwardyi —s pułku Preobrażeńskiego gwardyi Fligel-adjutant *Deban-Skorotecki* i ma zostawać przy Naczelniku 3*ej* pieszéj dywizyi gwardyi — s pułku Litewskiego gwardyi *Żerebcow* 2, i mianowany Dowodzcą 1*ej* brygady 11*ej* dywizyi pieszej.

— Przez Reskrypt CESARSKI z d. 15 Kwietnia Członek Rady Stanu Królestwa Polskiego Józef *Morawski*, na poświadczenie Jenerał-feldmarszałka xięcia Warszawskiego, hrabi Paskiewicza-Erywańskiego o szczególnie gorliwej służbie jego i doskonałém przywiązaniu do Tronu, mianowany kawalerem orderu Ś. Anny 1 klassy.

— Przez Ukaz CESARSKI do Kantoru Dworu, z dnia 21 Kwietnia, Panny: hrabianka Nadzieja *Czernyszew*, Emilija von *Moller*, xiężniczka Natalija *Oboleńska*, Zofija *Polańska* i Katarzyna *Olenin*, mianowane Pannami honorowemi (frejlinami) N. CESARZOWEJ JMCI.

— Do Petersburga przybyli: 22 b. m. s Tweru, urzędnik Komitetu ustanowionego do rewizyi i ułożenia praw Królestwa Polskiego, Ass. Koll. *Przecławski;* — 25*go*, ze stacyi Gruzino, Deżurny Jenerał Głównego Sztabu J. C. M. Jen.-adjut. *Kleinmichel.* Wyjechali: 24*go*, do Rygi, zostający w min. spr. zagr. R. R. St. baron vonder-*Osten-Sacken;* do Narwy, Jen.-major *Obradowicz;* do Tweru, Jen.-major *Albrecht.*

## Wiadomości zagraniczne.

*Londyn* 25 *Kwietnia.* W izbie niższej 18 b. m. P. Stanley dawał niektóre objaśnienia względem poselstwa Królewskiego do izby w przedmiocie statutów orderu Łaźni. Pomiędzy różnemi opłatami wnoszonémi przez kawalerów tego orderu, o których zniesienie rzecz się właśnie toczy, znajduje się też roczna summa 6 funtów sterl. dla Królewskiego balwierza.

21*go*, lord Althorp przedstawił izbie wniosek swój względem uwolnienia dyssydentów od podatku płaconego na reparacye kościołów i kaplic parafialnych wyznania panującego, a zastąpienie go przez podatek gruntowy, któregoby ogół dochodził summy 250,000 f. sterl. Dotychczasowy systemat, niesprawiedliwy dla dyssydentów, których obowiązywał do płacenia na rzecz kościoła dla nich obcego, nie był też nazbyt korzystnym dla kościoła panującego, gdy, po wielu miejscach, wzbraniano się podatek rzeczony wnosić. Projekt lorda Althorp przyjęto większością 256 głosów przeciw 140.

23*go*, toczyły się rosprawy względem wniosku P. O'Connell w przedmiocie środków rosprzężenia związku parlamentowego pomiędzy Angliją a Irlandyą, przez ustanowienie osobnego parlamentu dla tej ostatniej, w Dublinie. Całe prawie posiedzenie to, które przeciągnęło się aż do puł do pierwszej, s pułnocy, zajęła mowa P. Spring Rice, który energicznie twierdzenia P. O'Connell zbijał. Właśnie w epoce 1246—1278 roku, którą P. O'Connell na wsparcie zdań swoich przywodził, irlandczycy najmocniej starali się o stanie się poddanymi angielskiemi, dla używania wszystkich właściwych im swobód i przywilejów, i ofiarowali się nawet s kupieniem ich za 800 marków. P. O'Connell powybierał z dziejów wszystko co w nich było strasznem i pełném okrucieństw, dla obudzenia w irlandczykach niechęci przeciw Anglii, najstaranniej zaś pokrywał milczeniem wszystko co za nią przemawia. Chciał dowieść, iż Anglija nie ma nad Irlandyą żadnego prawa zwierzchnictwa: lecz nikt też prawa tego jej przypisywać nie myślił. Irlandyą rządzi i daje jej prawa nie parlament angielski lecz parlament połączonych Królestw. Sam angielski parlament, prawem z 1783 roku, oświadczył iż żadnego źwierzchnictwa nad Irlandyą nie chce.—Wreszcie P. Spring Rice, nie ograniczając się wniesieniem poprawy mającej na celu odrzucenie projektu P. O'Connell, wniosł nadto ułożenie do Króla adressu przeciw wszelkim usiłowaniom dążącym ku naruszeniu związku parlamentowego pomiędzy témi dwoma krajami.

24*go*, na wsparcie wniosku tego, zabrał głos P. Tennent, co tém większe uczyniło wrażenie, iż jest reprezentantem irlandzkiego miasta Belfast. P. O'Connell bronił się saméml nieznaczącémi deklamacyami. P. Littleton ograniczył się wykazaniem czegoby Irlandya spodziewać się mogła po takim parlamencie jakim ją P. O'Connell chce obdarzyć. Zacytował między innémi słowa samegoż P. O'Connell, wyrzeczone przezeń w jedném zgromadzeniu ludu: «Jeślibyśmy mieli parlament w Dublinie, w takim razie, na przypadek gdyby postanowienia jego zdały się szkodliwémi, dośćby wam było wstać o świcie, uzbroić się w pałki i wyruszyć ku stolicy dla zakomunikowania mu waszych życzeń.»

— Deputacya rzemieślników złożyła 24 b. m. lordowi Melbourne ową prośbę o 250,000 podpisach, którą mu przedtém przynosiło 29,000 ludzi.

— Dzienniki tutejsze zajmują się szczegółami rewolucyi wybuchłej w Sindiach, ostatniem państwie niezależnem wewnątrz Indyj Wschodnich. Sprawiło ją wojsko, zrzuciwszy s tronu wdowę po władzcy zmarłym w r. 1817, dla wyniesienia nań jego przybranego syna. Rząd znajduje się teraz całkiem w ręku wojska, a zupełne rozsprzężenie się tego państwa i uznanie źwierzchności Kompanii Wschodnio-Indyjskiej staje się bardzo do wiary podobném, pomimo 30,000 żołnierzy i 400 dział zostających w ręku rewolucyonistów. W tymże czasie, gdy szczególny zbieg

okoliczności gotuje kompanii posiadanie obszernego tego kraju, skąd inąd nieprzewidziany wypadek uwalnia ją od najgroźniejszego nieprzyjaciela jakiego miała w nabliższym swoim sąsiedzie Rundžit Singhu, Królu Lahore. Monarcha ten rażony nagle został paraliżem, który mu odjął połowę ciała. Apoplexyą tę przypisują zbytecznemu używaniu leków podniecających. Państwo jego upadnie bezwątpienia razem z osobą swego Króla. Skarb wyczerpany ciągłemi wojny. Najstarszy s trzech jego synów jest słabomyślnym z urodzenia, i cały kraj podzielony zapewne zostanie na mnóstwo drobnych państw, które jedno po drugiém upadną.

— Don Pedro wyjechał z Lizbony 9 b. m. do głównej kwatery wojska swojego w Cartaxo.

— Zdobycie ważnej twierdzy Valencyi uczyniło konstytucyonistów panami całej prowincyi Minho. Admirał Napier znalazł w niej 20,000 gotowizną i znaczną ilość wojennych zapasów, gdyż migueliści uważali dotąd Valencyą za jedno ze stanowisk najbardziej obronnych. Admirałowi Napier dopomogła w zdobyciu go znaczna liczba hiszpanów, zwabionych nadzieją rabunku. — Podobnież jeden bryg wojenny hiszpański połączył się s konstytucyjną flottą, i twierdzą iż w tymże zamiarze odpłynęła s Kadyxu fregata *Perle*.

— Don Karlos przybył do Santarem sam jeden, nie sądząc się dość bespiecznym na granicy.

— Statek parowy *Salamandre* przywiózł wiadomości z Lizbony do d. 16 b. m. ściągające się po większej części do wszczętych 4 b. m. staraniem lorda Howard de Walden negocyacyi z ministrami don Miguela. Lord ten spodziewać się zdaje pomyślnego ich skutku, któryby niezwłocznie wojnie domowej portugalskiej tamę położył. — Raporty o powodzeniach wojsk dony Maryi nie przestają jej sprzyjać. Oddział miguelistów zajmujący południowy brzeg Tagu, wzmocniwszy się 1,800 ludzi i 8 działami świeżo otrzymanémi s Santarem, attakował 12 b. m. Sétuval, lecz ze stratą został odparty.—Jenerał Avillez donosi s prowincyi północnych iż zaciągi na rzecz dony Maryi idą pomyślnie, i że Morillo, kapitan jeneralny Gallicyi, robi wszystko co tylko w jego mocy dla dopomagania sprawie konstytucyonistów portugalskich, przechodząc nawet granice danych mu z Madrytu instrukcyj.

— Według najnowszych wiadomości s Portugallii, przywiezionych przez przybyły w d. 20 b. m. do Falmouth kutter *Osprey*, negocyacye przez lorda Howard de Walden wszczęte zupełnie się zerwały, gdy don Miguel nie chce ani słyszeć o żadnych układach, w którychby nie figurował w charakterze Króla Portugalskiego.

1 b. m. don Pedro zgromadził był wszystkich majtków i podoficerów angielskich, służących na jego eskadrze, i podziękował im za ich usługi, oświadczając iż odtąd nie będzie mógł im płacić żołdu równego żołdowi służby angielskiej i że ofiaruje mi tylko zwyczajną w Portugallii płacę, jeśli się nią kontentować zechcą. Znaczna część majtków przyjęła tę zmianę; inni odmówili.

*Paryż 25 Kwietnia.* Izba parów 23 b. m. przyjęła ostatecznie trzy projekta praw któremi uchwalone zostały w izbie deputowanych wydatki następujące:

1) 1,180,000 fr. w dodatku do summy 2,500,000 wyznaczonej budżetem 1834 na wsparcia bawiących we Francyi emigrantów obcych, i 220,000 fr. w dodatku do summy 80,000 wyznaczonej budżetem 1834 na wsparcia osób skazanych za rozmaite występki polityczne, czasu panowania ostatniej dynastyi.

2) 25,888,498 fr. na koszta wydziału wojny, w ciągu 1834 roku.

3) 2,100,000 na koszta wydziału marynarki w ciągu tegoż 1834 roku.

— W izbie deputowanych 23 b. m. uchwalono wydatek 200,000 fr. na wsparcie ranionych podczas ostatnich rozruchów w Paryżu i Lyonie.

— Marszałek Moncey objął 23 b. m. uroczyście dowództwo tutejszego Hotelu Inwalidów.

— Według wiadomości z Hiszpanii, Mérino i Cuevillas ukazali się znowu w Kastyllii, na czele dość znacznej gromady rokoszan.

—Dwór bawi ciągle w Aranjuez i stolica zupełnej używa spokojności.—W skutek zeznań Estefaniego zatrzymani zostali ostatniemi dniami były minister wojny jen.-por. margrabia Zambrano, marszałek polny Cabanas, brygadyer Mier, i były mer Aranda P. Labandero.

— Listy z Barcelony dochodzące 12 b. m. oznajmują iż wszystkie wojska linijowe opuściły to miasto dla ścigania naczelnika rokoszan Carnicer. — U Mundia, trzy mile od Bilbao, zaszła dość krwawa utarczka. 2,000 wojska Królowej opierało się przez kilka godzin 6000 powstańców i pomimo takiej wyższości pole bitwy zostało przy pierwszém.

Kommunikacya pomiędzy Madrytem a Vittoria zupełnie jest przerwaną. Cuevillas i Merino zajmują Larma i Burgos. Twierdzą, iż wodzowie ci chcą podzielić swe siły na cztery kolumny, i że zamierzają ciągnąć wprost do Madrytu, zaciągając po drodze wszystkich sprawie swej przyjaźnych ochotników.

Zumalacarreguy weszedł do Logrono, gdzie oddał żołnierstwu na rabunek kilka domów sprzyjających sprawie Królowej osób i rozstrzelał znaczniejszych urzędników, którym wyrzucał zaopatrywanie wojsk rządowych żywnością.

— Nawarra w ciągłym zostaje ruchu. Główna kwatera powstańców znajduje się teraz w Urdach, gdzie założyli główny magazyn wojennych swoich zapasów, i gdzie się też znajduje wojenna ich kassa.

— Według wiary godnych doniesień, podczas rozruchów 13 i 14 b. m. zginęło ogółem, w Paryżu osób 51.

— Według urzędowych raportów otrzymanych przez ministra wojny, podczas ostatnich rozruchów w Lyonie wojsko rządowe poniosło straty następujące: 27 oficerów zabitych i 43 ranionych; 88 żołnierzy zabitych i 317 ranionych; ogółem 475 ludzi.

— W liście s Tangeru z d. 9 Marca, umieszczonym w Monitorze, czytamy, iż Cesarz Marokański oznajmił wszystkim urzędnikom swoim w prowincyach, iż nie mogąc dłużej utrzymać pokoju s Królem Neapolitańskim, wzbrania wstępu do portów swoich wszystkim okrętom poddanych tego monarchy, i roskazuje ustąpić s Cesarstwa wszystkim neapolitańczykom którzyby w nim znaleść się mogli. W tymże czasie Cesarz nakazał uzbrojenie całej swojej marynarki.

— *Journal des Débats* ogłasza wreszcie długo oczekiwany wyrok Królowej Regentki Hiszpańskiej, z d. 10 b. m., o zwołaniu Kortezów, ze statutem składu obojga izb tego zgromadzenia (estamentos), t. j. izby parów (proceres) i deputowanych (procuradores), tudzież z raportem rady ministrów w którego skutek akta te zostały zatwierdzonémi. Statut rzeczony składa się s 5 rozdziałów i 50 artykułów. Ogłoszono go w Madrycie 15 b. m.

*Zurich 12 Kwietnia.* P. Severin, sprawujący interesa rossyjskie przy Stanach Szwajcarskich, przesłał z Berne pod d. 28 Marca (9 Kwietnia) burmistrzowi i radzie stanu Kantonu Zurich, jako Kantonowi przewodniczącemu innym, urzędową notę, w której oświadcza, iż zakomunikowana radzie tegoż Kantonu, pod d. 27 Lutego, nota posła Sardyńskiego, z zawartemi w niej życzeniami i zalecanémi środki, zasłużyła też na zupełną pochwałę Cesarza Jmci Rossyjskiego, i, że J. C. M. spodziewa się, iż rząd szwajcarski oczyści ziemię swoją s cudzoziemców którzy spokojność jej zakłócili i energicznémi środkami zapobiegnie wznowieniu się podobnych wypadków na przyszłość. W liczbie tych środków, P. Severin, zaleca szczególniej rozwiązanie komitetów propagandy rewolucyjnej, które potworzyły się w Szwajcaryi pod rozmaitemi nazwiskami i pozory, lecz z jednym spólnym celem walczenia przeciw istniejącemu w Europie rzeczy porządkowi, i które dotąd zuchwałych knowań swoich nie zaprzestają.

— P. de Rumigny, poseł francuski w Szwajcaryi, zawiadomił sejm związku notą z d. 31 z. m. iż upoważniony jest do złożenia rządowi każdego kantonu tyle pasportów, na przejazd przez Francyą, ileby ich potrzeba było dla polaków, którzy w wyprawie do Sabaudyi uczęstniczyli. Rządy Kantonów mają tylko, w żądaniach swoich o takowe pasporta, wyszczególnić nazwisko, rangę i przymioty fizyczne każdej s tych osób, z oznaczeniem jednego z dwóch punktów przez któreby do Francyi wpuszczonemi być życzyli; a mianowicie: Gex, dla znajdujących się w Kantonach południowych i Baume-les-Dames dla bawiących w kantonach północnych. Rząd każdego kantonu proszony jest o zawiadomienie emigrantów polskich, iż na przejazd przez Francyą dany im tylko będzie zakres dni 15; i że jeśliby który z nich, wyjmując przypadek choroby, w zakresie tym do Calais nie przybył, odwieziony tam zostanie pod strażą. Przez wzgląd na smutne ich położenie, rząd francuski ofiaruje się nadto pokryć koszta ich przejazdu i dawać każdemu po 2 franki na dzień. — Zdaje się jednak iż przełożenie to nie wiele dotąd sprawiło skutku.

*Bruxella 25 Kwietnia.* W skutek ostatnich rozruchów, otrzymały jeszcze roskaz ustąpienia s kraju osoby następujące: PP. Vitalevi, włoch; Castillon, francuz; Oldi, włoch, korrespondent gazety *Morning Herald.* Z osób wszakże którym przedtém podobny roskaz oznajmiono, rząd, ze względu na szczególne okoliczności, pozwolił niektórym wyjazd swoj do niejakiego czasu odłożyć. W liczbie tych ostatnich znajduje się i P. Lelewel, któremu, z uwagi na to iż trudni się teraz zbieraniem materyałów do jakiegoś naukowego dzieła, dłużej zabawić w Bruxelli pozwolono. *(J. de S. P.)*

*Wiedeń 25 Kwietnia.* Xiążę Konstantyn Karadża, poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Grecki, miał zaszczyt złożyć 1 b. m. Cesarzowi Jmci listy oznajmujące o wstąpieniu na tron Króla Jmci Othona, poczém przedstawiany był jeszcze N. Pani i członkom rodziny Cesarskiej. Dopełniwszy takim sposobem dane mu poruczenie, pożegnał JJ. CC. MM. 22 t. m. i uda się przez Munich do Paryża, gdzie zastąpi w charakterze ministra xięcia Soutzo, mianowanego posłem w Petersburgu.

— Drogą nadzwyczajną otrzymano tu s Konstantynopola pod d. 6 b m. wiadomość o mianowaniu hospodarów Mołdawii i Wołoszczyzny; Mołdawskim mianowany został xiążę Michał Sturdza, Wołoskim xiążę Alexander Ghika. Listy prywatne donoszą o wielkich przygotowaniach czyniących się dla obchodu małżeństwa Sułtany Sałyha, córki panującego monarchy, z Halil-Paszą.

## WIADOMOŚCI ROZMAITE.

— W gazecie *Constitutionel* czytamy co następuje: «Istnieje dziś w Paryżu jeden pierwiastek rozruchów i nieładu, na który dotąd ani prawodawstwo, ani rząd niezwróciły uwagi; jest to mianowicie pokolenie młodych chłopców, od 12 do 15 lat wieku, znanych pod szczególném nazwiskiem *Gamins*, (po polsku *szubrawcy*, we właściwem znaczeniu wyrazu, nie zaś w przenośném, jak go używali członkowie znanego niegdyś w Wilnie towarzystwa, które wydawało *Wiadomości Brukowe.*) Plemię to niedało się jeszcze widzieć ani w rewolucyi 1788 roku, ani za Napoleona. Ale od niejakiego czasu miało czynny udział we wszystkich politycznych wstrząśnieniach, w czasie trzech dni Lipcowych rozwinęło nadzwyczajną odwagę; przodkowało przy zburzeniu kościoła St. Germain l'Auxerrois i pałacu Arcybiskupa; w dniach 5 i 6 Czerwca i w ostatnich rozruchach, s ubrawcy okazywali zimną krew i pogardę śmierci prawie do niepojęcia. Stało się już nieodbitem poskramiać orężem to skorośpiałe pokolenie wichrzycieli, i jeżeli rząd nie zdoła ich zwrócić na drogę moralności i poszanowania dla praw, wyrodzi się ono niechybnie w społeczność niepodobną do rządzenia, w gotową zawsze milicyą dla użytku wszelkich fakcyj i utworzy stałą zasadę moralnego i politycznego zepsucia, w pośród ludu, który bezustannie będzie usiłowało podburzać. Taki stan rzeczy wymaga pilnej baczności i rząd powinienby wszelkiemi środkami starać się o pożyteczne zatrudnienie i utrzymanie w porządku téj niebespiecznej części ludności.»

Wydawca Tygodnika otrzymał następne ogłoszenie do umieszczenia w swém piśmie:

### Zakład Narodowy
### *Imienia Ossolińskich.*

Mając do obsadzenia miejsce Kustosza bibliotecznego z płacą roczną zł. Reńsk. 700 czyli zł. Polskich 2,800 czterdziestówkami i wolném pomieszkaniem, ogłasza konkurs do d. ostatniego Sierpnia r. b. 1834.

Życzący sobie otrzymać to miejsce, mają wypracować dwie rozprawy w przedmiotach następujących:

1) Enumerentur fontes, de quibus scriptori primordiorum historiae patriae hauriendum, ut gesta majorum nostrorum primis decem a nativitate Christi saeculis, non interrupto ordine Chronologico elucescant, fabulaeque Martino Gallo, Kadłubconi, et Boguphalo merito vel perperam adscriptae, veritati historico-criticae approximari queant.—

2) Wyliczyć wszystkich pisarzów bibliografii polskiej, a przytem okazać ich błędy i zasługi—

Pierwsza z tych rozpraw, na bydź w języku łacińskim, druga w języku Polskim wypracowana, obie zaś przed upłynieniem konkursowego terminu, z dowodami odbytych nauk aż po filozofiją włącznie, z świadectwami dotychczasowego zatrudnienia i moralności, tudzież z prośbą o nadanie téj posady, mają bydź do xięcia Kuratora naukowego zakładu narodowego imienia Ossolińskich *franco* nadesłane.

Печатать позволяется. С. Петербургъ. 30-го Апрѣля, 1834. *Цензоръ П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.